

Wsparcie dla osób
niepełnosprawnych
i ich opiekunów

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Wsparcie dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów

Integracja jest jednym z naszych priorytetów. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej prowadzi szereg programów, które na celu mają wsparcie osób niepełnosprawnych i ich opiekunów. W ślad za uruchomionymi programami idą zwiększone wydatki na rzecz wsparcia osób niepełnosprawnych. W 2018 roku było to 19,5 mld złotych, o ok. miliard złotych więcej niż w 2017 roku i ok. 4 mld złotych więcej niż przed czterema laty.

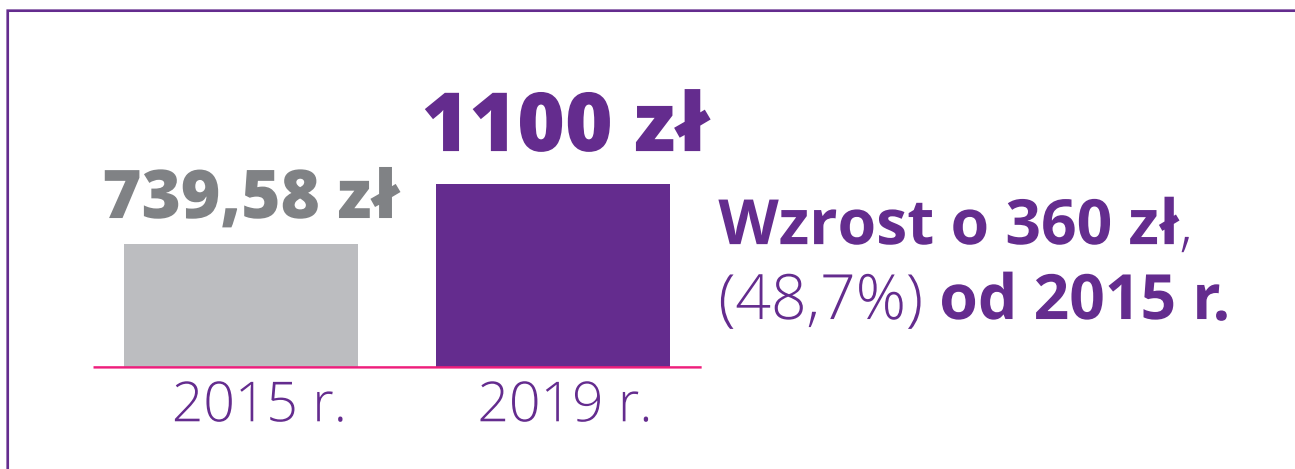
Wyższa renta socjalna

Renta socjalna w górę. Jednym z dwóch głównych postulatów podnoszonych podczas ubiegłorocznego protestu osób niepełnosprawnych i ich opiekunów było zrównanie renty socjalnej do poziomu najniższej renty wypłacanej przez ZUS z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Dla środowiska osób niepełnosprawnych był to priorytet.

I my ten postulat zrealizowaliśmy. 1 września 2018 roku weszła w życie (ale z mocą obowiązującą od 1 czerwca 2018 roku) ustawa podwyższająca rentę socjalną z 865,03 do 1029,80 złotych, czyli do 100 proc. kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

Od marca bieżącego roku jest to już 1100 złotych, o 360 złotych więcej niż było to w 2015 roku, kiedy renta socjalna wynosiła 739,58 złotych.

Emerytura plus także dla rencistów socjalnych. Warto również zauważyć, że na mocy ustawy o jednorazowym świadczeniu pieniężnym w 2019 roku, wszyscy emeryci i renciści otrzymają w maju jednorazowe świadczenie – 1100 złotych brutto. W tej grupie znajduje się 282 tys. osób, które pobierają renty socjalne.

Uproszczony dostęp do lekarzy specjalistów

Od 1 lipca 2018 roku weszła w życie ustawa o szczególnych rozwiązaniach wspierających osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności. To odpowiedź na postulat dotyczący uproszczonego dostępu do lekarzy specjalistów, nowoczesnych form leczenia, rehabilitacji i terapii.

Przepisy ustawy umożliwiają osobom do 18. roku życia, u których stwierdzono ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu oraz osobom ze znacznym stopniem niepełnosprawności prawo do korzystania poza kolejnością ze świadczeń opieki zdrowotnej oraz z usług farmaceutycznych udzielanych w aptekach. Przepisy tej ustawy przewidują także możliwość korzystania ze świadczeń specjalistycznych bez konieczności uzyskania skierowania.

Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych

Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych to realizacja zapowiedzi premiera Mateusza Morawieckiego o stworzeniu systemu wsparcia osób niepełnosprawnych. Fundusz został uruchomiony 1 stycznia 2019 roku i ma na celu wsparcie społeczne, zawodowe lub zdrowotne osób niepełnosprawnych.

W pierwszym roku funkcjonowania Fundusz jest zasilany z części składki odprowadzanej od wynagrodzeń na Fundusz Pracy. Wysokość składki odprowadzanej przez pracodawców nie zmienia się, ale jej część (0,15 proc.) trafi bezpośrednio do funduszu. Dzięki temu pomoc osobom niepełnosprawnym zwiększy się o ok. 647 mln złotych w 2019 roku.

Zasadniczym źródłem finansowania Funduszu jest danina solidarnościowa. Będą ją płaciły co roku te osoby fizyczne, których dochody w danym roku podatkowym przekroczą 1 mln złotych. Wysokość daniny solidarnościowej wyniesie 4 proc. nadwyżki tej kwoty. **W 2020 przychody Funduszu wyniosą ok. 1,8 mld złotych.**

31 stycznia przyjęty został roczny plan działania. W planie znalazło się w sumie część programów (rządowych i resortowych), które będą realizowane w bieżącym roku. W części programy odpowiadają na postulaty osób niepełnosprawnych i ich opiekunów. Pierwsze z nich już zostały ogłoszone.

SFWON. W 2019 rok planuje się realizację niżej wskazanych programów:

- I. Pakiet trzech programów, których celem jest zapewnienie odpowiednich **usług opiekuńczych**:
  - 1. Opieka wytchnieniowa** – program, którego celem jest zapewnienie członkom rodziny (opiekunom) osób niepełnosprawnych alternatywnej formy czasowej opieki.
  - 2. Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych** – program, którego celem jest m.in. zapewnienie wsparcia osobom niepełnosprawnym w formie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych,
  - 3. Opieka nad osobami niepełnosprawnymi** – w ramach programu realizowane będą zadania w zakresie zwiększenia dostępności usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych i innych usług krótkotrwałych (tzw. instrumenty wsparcia).
- II. Pakiet trzech programów pn. „Mój dom”, których nadrzędnym celem jest **zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych dla osób niepełnosprawnych** tj.:
  - 1. Centra Opiekuńczo-Mieszkalne** – program wsparcia dorosłych osób ze spektrum autyzmu i niepełnosprawnościami sprzężonymi poprzez m.in. umożliwienie im korzystania z systemu środowiskowego wsparcia i zwiększenie aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym
  - 2. Budynki bez barier** – program wsparcia osób niepełnosprawnych o przeciętnych i niskich dochodach.
  - 3. Mieszkania bez barier** – program dopłat do najmu mieszkania dla osób niepełnosprawnych oraz dofinansowania kosztów dostosowania lub wyposażenia mieszkań do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- III. Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej – wprowadzenie usługi ukierunkowanej na umożliwienie osobom niepełnosprawnym prowadzenia niezależnego życia.
- IV. Specjalne świadczenia medyczne Narodowego Funduszu Zdrowia dla osób niepełnosprawnych z zakresu rehabilitacji oraz dostępu do wyrobów medycznych.
- V. Dostępne parki narodowe – finansowanie likwidacji barier i udostępnienia dla osób niepełnosprawnych 8 parków narodowych, celem zapewnienia im realnej możliwości do turystyki i aktywności fizycznej.
- VI. Działania cyfrowe – m. in. dostosowanie stron lub aplikacji internetowych w ramach jednego punktu dostępu do informacji i e-usług państwa oraz wsparcie działań umożliwiających dostęp osób niepełnosprawnych do usług dostępu do szybkiego internetu.

Wzrost świadczeń dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów

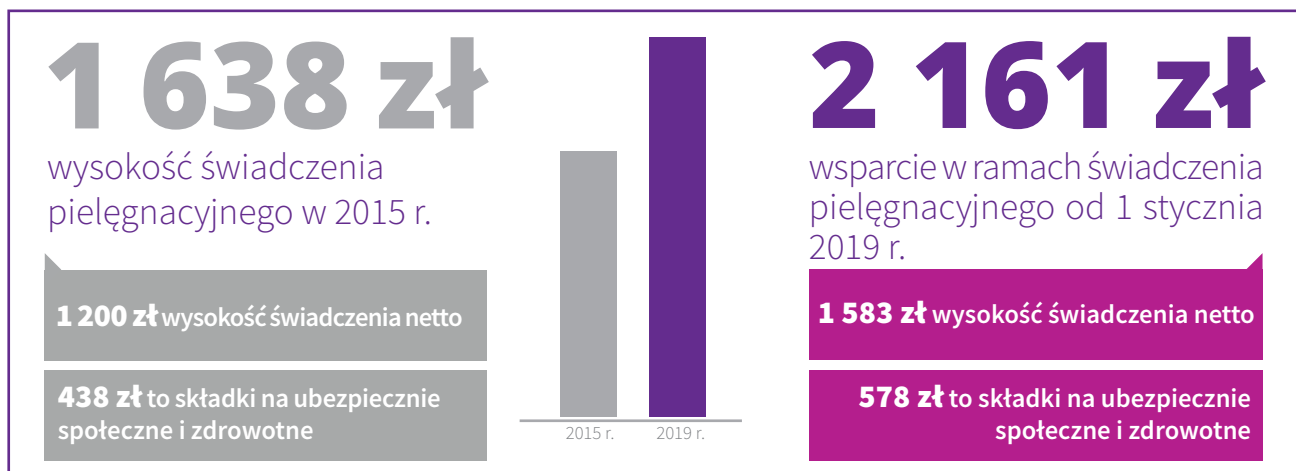
Systematycznie podnosimy wysokość zasiłków adresowanych do osób niepełnosprawnych i ich opiekunów.

Pierwszy raz od 12 lat **podwyższyliśmy wysokość zasiłku pielęgnacyjnego**. Dotyczy to ponad 911 tys. osób.

W 2015 roku zasiłek pielęgnacyjny wynosił 153 zł. W listopadzie ubiegłego roku podwyższyliśmy go do kwoty 184,42 zł (wzrost o 31,42 zł). Druga transza podwyżki będzie miała miejsce w listopadzie bieżącego roku, zasiłek wzrośnie również o 31,42 zł. Od listopada będzie wynosił 215,84. W sumie wysokość zasiłku pielęgnacyjnego wzrośnie o 62,84 zł (tj. ok. 40 proc.).

W 2019 roku świadczenie pielęgnacyjne wynosi 1583 złote. W ubiegłym roku było to 1477 złotych, w 2015 – 1,2 tys. złotych. Wysokość świadczenia pielęgnacyjnego powiązana jest ze wzrostem minimalnego wynagrodzenia i podlega corocznej waloryzacji.

Specjalny zasiłek opiekuńczy wzrósł w listopadzie ubiegłego roku o 100 zł, do kwoty 620 złotych. Zasiłek dla opiekuna w tym czasie również wzrósł o 100 zł. Obecnie wynosi 620 złotych. To wzrosty rzędu 20 proc. Świadczenia te wzrosły po raz pierwszy od ich wprowadzenia.

Wzrost świadczeń dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów

Wsparcie finansowe dla osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów

PRZYKŁAD 1

Matka opiekująca się niepełnosprawnym uczącym się dzieckiem (16 lat), które legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności:

Rok 2015

Dla rodzica:

1 200 zł – świadczenie pielęgnacyjne,
438 zł – składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i zdrowotne,
118 zł – zasiłek rodzinny,
100 zł – dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego

Dla dziecka:

153 zł – zasiłek pielęgnacyjny

Razem: 2 009 zł miesięcznie
łącznie ze składkami

Rok 2019

Dla rodzica:

1 583 zł – świadczenie pielęgnacyjne,
561 zł – składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i zdrowotne,
124 zł – zasiłek rodzinny,
110 zł – dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
500 zł – świadczenie wychowawcze (500+)
25 zł/mies. – jednorazowe świadczenie dobrego startu na uczące się dziecko **300 zł**.

Dla dziecka:

215,84 zł* – zasiłek pielęgnacyjny;

Razem: 3 118,84 zł miesięcznie
łącznie ze składkami

To o **1 109,84 zł** brutto miesięcznie więcej niż w 2015 r., czyli o ponad **55%**.

* wysokość zasiłku pielęgnacyjnego od listopada 2019 r.

Wzrost świadczeń dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów

Wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów

PRZYKŁAD 2

Matka opiekująca się niepełnosprawnym od urodzenia dorosłym uczącym się w szkole dzieckiem (21 lat), które legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności:

Rok 2015

Dla rodzica:

1 200 zł – świadczenie pielęgnacyjne,
438 zł – składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i zdrowotne,
129 zł – zasiłek rodzinny,
100 zł – dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego

Dla dziecka:

153 zł – zasiłek pielęgnacyjny,
739,58 zł – renta socjalna

Razem: 2 759,58 zł miesięcznie
łącznie ze składkami

Rok 2019

Dla rodzica:

1 583 zł – świadczenie pielęgnacyjne,
561 zł – składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i zdrowotne,
135 zł – zasiłek rodzinny,
110 zł – dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego.
25 zł/mies. – jednorazowe świadczenie dobrego startu na uczące się dziecko **300 zł**.

Dla dziecka:

215,84 zł* – zasiłek pielęgnacyjny,
1 100 zł – renta socjalna,
91,70 zł/mies. – jednorazowy dodatek Emerytura+ **1 100 zł** brutto

Razem: 3 821,54 zł miesięcznie
łącznie ze składkami

To o **1 061,96 zł** brutto miesięcznie więcej niż w 2015 r., czyli o **38,5%**.

* wysokość zasiłku pielęgnacyjnego od listopada 2019 r.

Wzrost świadczeń dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów

Wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów

PRZYKŁAD 3

Córka opiekująca się niepełnosprawną matką (rencistką) legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Rok 2015

Dla opiekuna:

520 zł – specjalny zasiłek opiekuńczy,
189 zł – składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i zdrowotne.

Dla osoby niepełnosprawnej:

153 zł – zasiłek pielęgnacyjny,
880,45 zł – najniższa renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

Razem: 1742,45 zł miesięcznie
łącznie ze składkami

Rok 2019

Dla opiekuna:

620 zł – specjalny zasiłek opiekuńczy,
226 zł – składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i zdrowotne

Dla osoby niepełnosprawnej:

215,84 zł* – zasiłek pielęgnacyjny,
1100 zł – najniższa renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.
91,70 zł brutto/mies. – jednorazowy dodatek Emerytura+ **1 100 zł** brutto

Razem: 2253,54 zł miesięcznie
łącznie ze składkami

To o **511,09 zł** brutto miesięcznie więcej niż w 2015 r., czyli o ponad **29%**.

* wysokość zasiłku pielęgnacyjnego od listopada 2019 r.

Wyższe dotacje dla ośrodków wsparcia dla osób niepełnosprawnych

Środowiskowe domy samopomocy

W roku 2016 i 2017 poziom dotacji celowej na działalność ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (**Środowiskowych Domów Samopomocy**) wynosił 200 proc. kryterium dochodowego osoby samodzielnie gospodarującej (tj. 1268 zł).

W ubiegłym roku poziom dotacji wynosił już 230 proc. kryterium (1458 zł), a **w bieżącym roku to 250 proc. kryterium dochodowego osoby samodzielnie gospodarującej (1752,50 zł).**

Warsztaty terapii zajęciowej

Więcej na warsztaty terapii zajęciowej. Zwiększono wysokość dofinansowania ze środków PFRON kosztów rocznego pobytu jednego uczestnika w warsztatach terapii zajęciowej. To placówki stwarzające osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy, możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Warsztaty organizują dla osób niepełnosprawnych zajęcia terapeutyczne i warsztatowe.

Od 1 stycznia 2016 roku kwota dofinansowania rocznego pobytu jednego uczestnika w warsztacie terapii zajęciowej wynosiła 15 996 zł. W ubiegłym roku było to 16 596 zł. **W 2019 roku dofinansowanie wynosi 17 796 zł,** a w 2020 roku i w latach następnych wyniesie 18 996 zł.

W ubiegłym roku koszty działania WTZ w całym kraju wyniosły przeszło 512,5 mln złotych, w tym dofinansowanie ze środków PFRON to niemal 453,5 mln złotych. W tym roku na wsparcie WTZ ze środków PFRON zaplanowano prawie 492 mln złotych.

Zakłady aktywności zawodowej

Zakłady aktywności zawodowej z wyższym dofinansowaniem. Zakład aktywności zawodowej jest to wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo jednostką stwarzającą osobom niepełnosprawnym zaliczonym do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, niezdolnym do pracy lub zdolnym do pracy jedynie w warunkach chronionych, możliwość realizacji samodzielnego, niezależnego i aktywnego życia na miarę ich indywidualnych potrzeb, poprzez zatrudnienie oraz rehabilitację zawodową i społeczną.

W roku 2019 zwiększyliśmy (pierwszy raz od dekady) dofinansowanie rocznego pobytu jednej osoby niepełnosprawnej w zakładzie aktywności zawodowej z 18,5 tys. – do 22 tys. zł.

Nowe projekty rozwiązań dla osób niepełnosprawnych

Projekt ustawy o zatrudnieniu wspomaganych w toku. W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej trwają zaawansowane prace związane z przygotowaniem projektu ustawy o zatrudnieniu wspomaganym, mającej na celu objęcie szczególnym wsparciem tych grup osób niepełnosprawnych, które mają największe trudności w samodzielnym znalezieniu, podjęciu i utrzymaniu zatrudnienia.

Zatrudnienie wspomagane ma być formą aktywizacji zawodowej, która uzupełni dotychczas istniejące rozwiązania z zakresu rehabilitacji zawodowej.

Zakłada ono indywidualną pracę trenera pracy z osobą niepełnosprawną przy maksymalnym jej włączeniu w całość procesu decyzyjnego dotyczącego zatrudnienia. Prowadzone ma być we współpracy z pracodawcami, instytucjami rynku pracy oraz podmiotami realizującymi zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

Strategia na rzecz Osób Niepełnosprawnych. Resort rodziny pracuje również nad pierwszą w Polsce Strategią na rzecz Osób Niepełnosprawnych. Strategia pozwoli na ustanowienie całościowych ram polityki krajowej na rzecz osób niepełnosprawnych. Strategia na rzecz osób niepełnosprawnych będzie realizowana poprzez różne programy i działania z różnych obszarów: zdrowia, edukacji, zabezpieczenia społecznego czy pracy.

www.gov.pl/rodzina

